

Er du klar til den 25. maj ?

Af advokat Rasmus Lindhardt og advokat Peter Bjerre Bøystrup, Advokatfirmaet Rødstenen I/S og Tandlægenesadvokat.dk

Persondataforordningen venter lige rundt om hjørnet og træder i kraft den 25. maj 2018. Det store spørgsmål er derfor, om du som klinikejer har styr på, om din klinik lever op til forordningen?

De færreste klinikejere kan formentlig entydigt svare ja på dette spørgsmål, og flere klinikker er måske ikke engang for alvor kommet i gang med at implementere de nye regler i klinikkens arbejdsgange.

Der er dog ingen grund til at fortvivle, da man stadig kan nå meget, inden reglerne træder i kraft.

Men hvor starter du som klinikejer, hvis du endnu ikke har fået prikket hul på bylden?

Få kortlagt dine persondata

Første skridt er at få kortlagt de persondata, som klinikken og klinikkens medarbejdere behandler.

Her er det væsentligt at være opmærksom på, at persondataforordningen omfatter alle former for persondata, hvorved forstås enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person. Persondata kan således være alt fra billeder, patientjournaler, familierelationer, madvaner, lydoptagelser mv. Det er i denne forbindelse, vigtigt at være opmærksom på følgende principper:

For det første er der derfor kun tale om persondata, hvis dataene relaterer sig til en fysisk person. Det er således ikke persondata, hvis oplysningerne angår en juridisk person i form af en virksomhed, selskab eller forening.

For det andet mister dataene deres karakter af persondata, hvis de er anonymiseret på en måde, så de ikke kan henføres til en identificeret eller identificerbar fysisk person.

For det tredje omfatter persondataforordningen og dermed den ny persondatalov *alle* persondata og ikke kun personfølsomme oplysninger som eksempelvis helbredsoplysninger, fagforeningsforhold, racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, seksuelle forhold og genetiske data. Men der stilles større krav til det samtykke, som man skal have til at behandle oplysninger om sådanne personfølsomme oplysninger sammenlignet med oplysninger af mere generel og ikke-følsom karakter.

Det er endvidere væsentligt, være opmærksom på, at klinikken *behandler* persondata, ved enhver form for håndtering af personoplysninger, uanset om der er tale om indsamling, registrering, systematisering, opbevaring, ændring, søgning, transmission, overladelse, videregivelse, sammenstilling, samkøring, blokering, sletning eller tilintetgørelse. Blot det, at personoplysningerne findes i klinikkens IT-system, er således nok til at klinikken i forordningens definition *behandler* personoplysninger.

Analysen vil for den typiske klinikejer føre til den konklusion, at klinikken behandler persondata om to personkategorier - patienter og medarbejdere - idet sidstnævnte kategori både omfatter eksisterende ansatte og potentielt ansatte i form af ansøgere (både opfordrede og uopfordrede) til stillinger i virksomheden.

Tandlægeklinikker behandler nemlig sjældent mange forskellige typer persondata, hvilket allerede gør opgaven med at leve op til persondataforordningens krav nemmere for klinikejere end for mange andre virksomhedsejere, der behandler persondata for en langt flere forskellige personkategorier.

Fastlæg formålet og grundlaget for databehandlingen?

Når du har afdækket, hvilke persondata klinikken behandler, er næste skridt, at du forholder dig til, hvad formålet og grundlaget for databehandlingen er.

Dette er enkelt for så vidt angår patientoplysningerne, idet autorisationsloven og den hertil hørende journalføringsbekendtgørelse indeholder en pligt for tandlæger og andre autoriserede sundhedspersoner til at registrere alle oplysninger, der er relevante for patientens behandling. Når patienten har meddelt det fornødne samtykke til behandlingen, har klinikejeren således pligt til at føre en ordnet optegnelse over behandlingen og har samtidig en lovgivningsmæssig pligt til at opbevare disse journaloptegnelser i den 10-årige periode, som journalføringsbekendtgørelsen foreskriver.

Det kræver derimod en lidt større øvelse, når det kommer til oplysningerne omkring dine medarbejdere. Her er det nødvendigt at skelne mellem de basisoplysninger omkring medarbejderen, der er nødvendig at indhente og opbevare for at leve op til ansættelsesbevislovens krav og kunne udbetale løn. Det drejer sig blandt andet om oplysning om medarbejderens navn, adresse, personnummer, bankkonto, da det uden disse oplysninger ikke er muligt at etablere ansættelsesforholdet, endsige udbetale løn til medarbejderen. Sådanne oplysninger kan derfor indhentes uden eksplicit samtykke fra medarbejderen, da denne anses for at have givet samtykke til din behandling af disse oplysninger ved at have takket ja til stillingen. Er der derimod tale om, at man som klinikejer ønsker at behandle oplysninger af mere personfølsom karakter ved eksempelvis at indhente oplysninger om medarbejderen i form af eksempelvis generelle helbredsoplysninger eller ønsker man som klinikejer ønsker at benytte personoplysningerne til et andet formål end det rene arbejdsforhold fx benytte medarbejderens billede på klinikkens hjemmeside, kræver det et udtrykkeligt skriftligt samtykke fra medarbejderen. Du skal derfor som klinikejer udarbejde en eksplicit samtykkeerklæring til brug for dette.

Dokumenter dine arbejdsgange

Næste skridt er herefter, at du skriftligt skal dokumentere, hvordan du behandler klinikkens persondata, og at du lever op til persondataforordningens krav.

Overordnet indebærer dette, at du skal udarbejde en skriftlig beskrivelse af klinikkens arbejdsgange i form af en såkaldt datastrømsanalyse, hvor du kort sagt detaljeret beskriver, hvad der sker, fra din klinik modtager persondata på enten medarbejdere eller patienter, og indtil oplysningerne igen slettes.

Det er her blandt andet relevant at få beskrevet følgende:

- Hvor lagres data?
- Hvor længe gemmes dataene?

- Hvem har adgang til dataene?
- Hvis data deles med personer uden for klinikken, hvad er grundlaget for delingen i så fald, herunder om det er nødvendigt med et særskilt samtykke eller en databehandleraftale for at kunne dele dataene med den de pågældende samarbejdspartnere?

Det er vigtigt at få denne dokumentation på plads, da beskrivelsen skal kunne fremvises for Datatilsynet, hvis de måtte vælge at aflægge klinikken et tilsynsbesøg.

Man bør på klinikken inddrage alle personalegrupper i processen omkring udarbejdelsen af datastrømsanalysen, således det sikres, at analysen er i overensstemmelse med de konkrete arbejds gange.

Arbejdet med at udarbejde dokumentationen er samtidig en god anledning til at få gennemgået og optimeret klinikkens arbejds gange. Vi anbefaler derfor også, at du benytter lejligheden til enten at få udarbejdet eller opdateret klinikkens personalepolitik, så den modsvarer datastrømsanalysen og lever op til persondatalovgivningens nye krav.

Fastlæg dit behov for databehandleraftaler

Du skal som en del af datastrømsanalysen du også forholde dig til dit behov for databehandleraftaler.

Som klinikejer anvender du en række samarbejdspartnere i form af eksempelvis leverandører af journalsystemer, it-leverandører, lønbureauer og andre, der som led i samarbejdet får mulighed for adgang til de persondata vedrørende medarbejdere og patienter, som du behandler.

Samarbejdspartnerne har karakter af databehandlere, hvis samarbejdspartnerne alene behandler oplysningerne på vegne af dig som klinikejer og på baggrund af din instruks, således at de ikke behandler oplysningerne til egne formål eller i øvrigt har ret til at træffe selvstændige beslutninger i forhold til, hvordan de pågældende persondata skal behandles. Du kan i så fald som klinikejer give samarbejdspartneren adgang til de specifikke persondata som er relevante for samarbejdet, forudsat at du indgår en databehandleraftale, der nøje beskriver retningslinjerne for din videregivelse af personoplysninger og regulerer de behandlinger, som din samarbejdspartner skal foretage af de pågældende data.

Skal den pågældende samarbejdspartner derimod foretage en selvstændig behandling og håndtering af de personoplysninger, som du som klinikejer ligger inde med, er samarbejdspartneren ikke databehandler, men selvstændig dataansvarlig. I så fald kræver din videregivelse af persondata til samarbejdspartneren et udtrykkeligt grundlag i form af enten hjemmel i lovgivningen eller et samtykke fra medarbejderen/patienten. Dette vil eksempelvis være tilfældet, hvis du henviser en patient til behandling hos en anden tandlæge eller benytter en selvstændig tandtekniker.

Øvrige tiltag

Udover de ovenfor nævnte tiltag har du som klinikejer også pligt til at sikre, at de registrerede (medarbejdere og patienter) rettigheder overholdes. Dette gælder navnlig i relation til at sikre, at klinikken overholder persondatalovens krav om at oplyse de registrerede om den behandling af personoplysninger som klinikken foretager samt oplyse om de rettigheder som de registrerede har til indsigt i dataene og i visse tilfælde også til berigtigelse og sletning af data.

Endvidere skal klinikken iværksætte en række it-mæssige tiltag, foretage risikovurderinger samt sikre overholdelsen af reglerne om orientering af Datatilsynet, patienter og medarbejdere ved sikkerhedsbrud.

Har du som klinikejer brug for hjælp til at komme i gang med at få løst de ovenstående opgaver, behøver det ikke være en bekostelig affære. Vi vil sædvanligvis i samarbejde med klinikkens it-leverandør i løbet af en formiddag være i stand til sammen med dig at danne os et overblik over klinikkens persondatamæssige forhold og på den baggrund udarbejde en konkret og detaljeret handleplan for de dokumenter og tiltag, som du måtte mangle at få på plads på din klinik for at leve op til persondataforordningens krav.

Tandlægemesadvokat.dk er en del af Rødstenen Advokatfirma I/S og specialister i rådgivning af tandlæger.

Ud over den løbende rådgivning omkring ansættelsesret, persondataret, tandklager og samarbejdsforhold bistår vi årligt i mere end 40 praksishandler og andre sager, der alle vedrører ejer- og generationsskifter inden for sundhedsbranchen. Det er din sikkerhed for et godt resultat.

Ovenstående artikel kan ikke erstatte juridisk rådgivning.